

Velkommen i Folkekirken! Indmeldelser og genindmeldelser i Folkekirken

Indmeldelser

Der har den seneste tid været fokus på udmeldelser af folkekirken i medierne. Der er mindre fokus på indmeldelser i folkekirken, selvom disse også har været stigende de senere år. I perioden 2007-2016 har cirka 27.000 danskere over 18 år aktivt meldt sig ind i folkekirken.

Helsingør Stift har i samme periode haft den højeste procentdel af indmeldelser i forhold til befolkningens størrelse og har også det største antal indmeldelser i absolutte tal (se tabel 1). Antal indmeldelser er forholdsvis ensartede svingende mellem 500-700 pr. år i årene 2007-2016. Der er dog en svagt stigende tendens i årene 2013-2016. Der er dermed en stor gruppe indmeldte, som har erfaringer med modtagelse i folkekirken.

Stift	2018			2007-2018
	Indmeldte i alt	Indmeldte 16+ årige	Indmeldte 16+ årige i % af det samlede antal indmeldte	Indmeldte 16+ årige i alt
Københavns Stift	6356	708	11,1 %	6185
Helsingør Stift	6654	894	13,4 %	7331
Roskilde Stift	5380	533	9,9 %	4682
Lolland-Falster Stift	691	78	11,3 %	775
Fyns Stift	3634	273	7,5 %	2695
Aalborg Stift	4419	295	6,7 %	2844
Viborg Stift	3481	227	6,5 %	1962
Århus Stift	7349	576	7,8 %	4658
Ribe Stift	2944	154	5,2 %	1555
Haderslev Stift	3766	278	7,4 %	2528
I alt	44674	4016	9,0 %	35215

Antal indmeldte 16+ årige i stifterne

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Københavns Stift	479	448	426	455	408	488	458	454	548	655	658	708
Helsingør Stift	517	497	538	545	519	603	546	576	637	718	741	894
Roskilde Stift	315	373	333	321	298	385	348	397	434	462	483	533
Lolland-Falster Stift	67	58	57	57	61	69	50	59	61	81	77	78
Fyns Stift	192	224	221	199	143	230	226	226	245	267	249	273
Aalborg Stift	176	205	192	219	193	263	237	234	248	273	309	295

Viborg Stift	129	120	164	135	121	160	155	164	182	204	201	227
Århus Stift	322	310	318	358	277	399	364	395	380	477	482	576
Ribe Stift	98	120	104	116	111	143	106	133	159	163	148	154
Haderslev Stift	148	179	161	193	176	233	191	195	250	276	248	278
I alt	2443	2534	2514	2598	2307	2973	2681	2833	3144	3576	3596	4016

Hvorfor er det vigtigt at undersøge indmeldelser

Der er ingen undersøgelser af, hvorfor folk melder sig ind eller på, hvordan vi som folkekirke kan tage imod de mennesker, der vælger at (gen)indmelde sig. Vi har heller ikke meget gennemarbejdet refleksion over, hvordan vi tager imod de genindmeldte og indlemmer dem i kirkens fællesskab på en måde, som passer til dem og til deres bevæggrunde. Hans Raun Iversen taler om, at medlemskab alle andre steder end i Folkekirken er blevet 'svingdørsmedlemsskaber'. Mennesker melder sig løbende ind og ud efter behov. Derfor er det vigtigt, at vi undersøger, hvorfor folk melder sig ind og ikke mindst, hvordan vi kan møde deres behov, ønsker og drømme, så de vedblivende finder medlemskabet meningsfuldt.

Undersøgelsens sigte

Derfor er Helsingør Stift og Kirkefondet gået sammen om at lave en praksis orienteret undersøgelse. Målet er ikke at lave en statistisk kvantitativ undersøgelse om hvor mange, der melder sig ind. Derimod vil vi gennem en kvalitativ undersøgelse med interviews og efterfølgende refleksion udforske to områder:

- hvorfor og hvordan folk genindmelder sig
- hvordan vi som kirke og præster modtager dem

Undersøgelsens form

Tovholdere er Berit Weigand Berg, Marianne Fischer og Pernille Nærvig Petersen. Derudover har et antal præster gennemført interviews med personer, der har (gen)indmeldt sig i Folkekirken (se antal nedenfor). De forskellige interviews har meget forskellig form. De fleste består af møder og er inspireret af 'livshistoriske samtaler'. Nogle er dog telefoniske eller på mail og er forholdsvis korte.

Ud fra disse interviews har tovholdere og præster set nogle tendenser til hvad der medvirker til, at mennesker vælger at (gen)indmelde sig i Folkekirken og hvilke behov for modtagelse, de kan have. Det er væsentligt at pointere, at der ikke er tale om en undersøgelse, der lever op til akademiske krav eller standarder, men er en undersøgelse, der skal inspirere til at vi som kirke bliver mere opmærksomme på at tage imod gen- og nyindmeldte.

Undersøgelsens resultater

Udgangspunktet for undersøgelsen er 12 interviews af optagede i folkekirken indenfor de sidste år i Helsingør Stift. Interviewene fordeler sig således i stiftet: Brøndbyøster, Hundested, Albertslund Syd, Lyngby, Nørre Herlev, Ishøj og Rødovre, altså en vid geografisk spredning. Otte mænd og fire

kvinder blev interviewet. Æn konverterede fra islam, to kom fra andre kirkesamfund, én blev døbt ved drop in dåb, og otte meldte sig ind efter at have været udmeldt i en årrække.

Ud fra de tolv interviews danner der sig et billede af de typiske bevæggrunde for indmeldelser:

1. Gudsforholdet: En religiøs oplevelse af tro, tryghed, velsignelse og ro f.eks. i kirkerummet.
2. Fællesskabet i en kirke er man allerede en del af og vil derfor gerne understøtte kirken.
3. Tanker om død og begravelse
4. En "genoprettelse" af tilhørsforholdet idet man altid har sympatiseret grundlæggende med folkekirken (men har udmeldt sig i protest mod sager om f.eks. kirkeasyl, politiske prædikener, overforbrug af midler)
5. Relationen til familien er afgørende, enten fordi de kommer i folkekirken eller fordi man ønsker en begravelse fra folkekirken af hensyn til familien
6. En identitetsmarkør (ser sig selv som del af nationalt-kulturelt fællesskab)

Disse seks bevæggrunde fletter sig ind og ud mellem hinanden hos de interviewede, ofte er flere af dem tilstede på én gang. Der tegner sig også et billede af forskellige behov for at blive inddraget i et kirkeligt fællesskab efter indmeldelsen. For nogen er indmeldelsen i sig selv nok, for andre er der et ønske om en tættere tilknytning til et kirkeligt fællesskab.

1. Baggrund for indmeldelsen

Gen-indmeldelser sker på baggrund af meget lange overvejelser. Typisk for alle, der har valgt at blive medlemmer af folkekirken er, at kirken har været en del af horisonten gennem længere tid. Troen ligger hos mange af interviewpersonerne som en klangbund igennem deres liv. Nogle gange udløses genindmeldelsen af livsbegivenheder hos én selv eller ens nærmeste (f.eks. krise, sygdom, død, en datters konfirmation).

1.1. Gudsforholdet

Generelt er der tale om lange forløb, hvor den indmeldte dels gjort sig mange overvejelser og dels været i dialog med mange om emnet. De kommer altså ikke uforberedte og uvidende. Som én sagde, der henviste til et citat af Leo Tolstoj, hvori han erfarer, at frelsen er noget, der bliver skænket en af Gud: "Det var noget, der gav mig en stor lettelse, for det var blevet utroligt stressende for mig, at jeg på en eller anden måde skulle gøre mig god nok til at modtage de her sakramenter. Da jeg læste det her, var det en lettelse for mig ligesom at gå tilbage til den kristne tro". Et par af de interviewede har læst Kierkegaard og anden teologisk litteratur, mens andre har haft deres tro siden barnsben og egentlig aldrig givet afkald på den. "Tro var noget der fyldte, nok mest i praksis, men ikke noget, der blev talt så meget om". "Man har en tro, fordi man er døbt. Jeg ved ikke hvorfor jeg er troende, det er kommet ind som barn gennem min morfar. Det var bare noget man gjorde".

For emigranter kan det at melde sig ind i folkekirken blandt andet opleves som en styrkelse af deres tilknytning "Det er vigtigt, at jeg har en tilknytning til et bestemt sted... at jeg ved, hvor jeg skal henvende mig", men det hænger også sammen med en oplevelse af at Gud har set og hørt dem "De sidste tre år har jeg tit været i kirke og bedt en del for... Jeg er blevet hørt og oplevet mirakler og min lyst til at sige ja og forene mig med kirke og Jesus har vokset..". En anden oplever at hun længe

har gennemgået en proces, hvor hun synes hun er ”blevet velsignet” og er ”kommet tættere på Gud.”

1.2.Fællesskabet i kirken

For andre er det det kirkelige fællesskab, der er det centrale. På det sognemæssige plan er der eksempler på, hvordan det at være blevet engageret i det sociale arbejde i en kirke har ført til indmeldelse, idet man pludselig har oplevet en tilknytning ”sognediakonen greb fat i mig og jeg blev frivillig i kaffestuen, og så er jeg blevet hængende siden”

1.3.Død og begravelse

Tanker om døden er vigtige for mange af dem, der melder sig ind: En 50 årig mand faldt om med hjertestop og blev ved et tilfælde fundet af sin kone. Han er meget taknemlig over at ”noget” har holdt hånden over ham og derfor vil han gerne meldes ind i folkekirken. ”Ja, det er jo på grund af begravelsen! (jeg vil meldes ind) Det skal være en fra folkekirken og ikke en fra Ateistisk Samfund som skal stå for begravelsen”. En anden uddyber at han og konen er ved at blive gamle, de havde talt sammen om at ritualerne er der for noget – og de ville gerne følges ad, så derfor meldte han sig ind igen. En tredje meldte sig ind i forbindelse med hans svigersøns bisættelse.

1.4 En ”genoprettelse” af tilhørsforholdet

Mange af de interviewede beskriver, at de altid har sympatiseret grundlæggende med folkekirken (men har udmeldt sig i protest mod sager om f.eks. kirkeasyl, politiske prædikener, overforbrug af midler). Flere meldte sig ud som følge af ungdomsoprøret, som én siger, så var det en del af det generelle oprør mod autoriteter, der prægede tiden. Men ikke mindst fordi hendes daværende mand var bevidst ateist. Så hun fulgte med, da han meldte sig ud. Nu ønsker hun, at kirken skal være tydeligere i samfundet og få folk til at tale sammen om det vigtigste i livet. En anden fortæller at han meldte sig ud pga. præsters politiske prædikener, men at han altid har brugt kirken ”til dåb, dødsfald og giftemål”. En tredje beskriver sig selv ”Jeg er nok ikke særligt troende i forhold til den kristne historie, men for mig handler kristendom meget om hvordan vi lever vores liv og hvordan vi behandler hinanden”.

For fleres vedkommende har de haft ”dårlig samvittighed”, når de har været til gudstjenester, koncerter m.m. uden at være medlem. ”Jeg har følt mig udenfor, men har deltaget i begravelser, bryllupper mv. med en lidt dårlig samvittighed: Jeg tror men er alligevel ikke med”. Efter indmeldelsen kommer de med ”god samvittighed”.

1.5 Relationen til de nærmeste

Nogle af disse forløb har relationer som det centrale. Til familie eller venner, men det kan også være til præsten eller andre personer, der repræsenterer kirken. Én beskriver, hvordan han gennem flere år har fulgt sin datter og kone til arrangementer i kirken, hvor han følte sig særdeles vel modtaget. En anden siger, at det betyder meget for ham, at hans kone altid har været medlem og har deltaget og deltager i arrangementer i kirken. Hun har fortalt ham om hvad der foregår og det har vagt hans interesse. En tredje siger ”Min nuværende kone pressede også på for at jeg skulle melde mig ind. Både fordi hun kan lide kirken, men også fordi hun gerne vil have, at jeg kan blive begravet i kirken.” I vores interviews har det - i de tilfælde hvor ægtefællen har haft en betydning - været mændene der er blevet trukket med af kvinderne.

1.6 Identitetsmarkør

For andre er det at blive medlem mere en identitetsmarkør ”Jeg vil gerne være en del af et større fællesskab. Også fordi der er en påvirkning fra de fremmede religioner” eller ”den egentlige begrundelse for at melde mig ind, er , at vi bliver overrendt af muslimerne, hvis vi ikke gør noget”. At melde sig ind i folkekirken bliver af nogen set som en understregning af en danskhed i forhold til ”de fremmede”.

2. Samtalen

Det er relevant at vide som præst både ved dåb og ved genindmeldelse, at det sker efter lang tids overvejelser. Samtalerne kan med fordel få karakter af ”livshistoriske interviews” med fokus på den snarligt indmeldtes vej frem mod dette punkt i livet - som vi kender det fra samtaler inden vielser og begravelser. Dette fokusskifte vil kunne lade sig gøre, hvis vi som præster bliver mere bevidste om at det almene præstedømme og præster, som vedkommende har været i kontakt med før dette tidspunkt allerede har løftet en stor del af opgave med den kateketiske dåbssamtale.

Den generelle oplevelse er, at det har været både relevant og givende at kaste sig ud i disse samtaler/interviews. Både for præsten men også for den genindmeldte. Flere af samtalerne endte med at få sjælesørgerisk karakter, og der har været et hjerteligt forhold, når præsten efterfølgende har mødt den interviewede. De deltagende præster har erfaret, at de fik en kontakt til de nyindmeldte ved at spørge til deres historie. Det har givet relationer til sognebørn, som de ellers ikke ville have fået – og det har givet en viden om, hvad nye medlemmer kan have behov for.

3. Fremadrettet tilknytning til kirken

En del af dem der melder sig ind, ønsker en tættere tilknytning til kirken.

En fortæller at hun genindmeldte sig for at tage konsekvensen af, at hun både ønsker at bruge Folkekirken, dens aktiviteter, litteraturkredse, koncerter mv., og for at kunne blive begravet fra en kirke. Men også for at være en del af det gudstjenestefejrende fællesskab. Hun synes dog ikke, at det er lykkedes for hende at blive en del af fællesskabet. En enkelt kvinde taler hun godt med, ellers tænker hun, at hendes liv måske er for anderledes. En anden, der er aktiv i socialt arbejde ved kirken, er begyndt at gå i kirke efter sin indmeldelse ”Jeg synes det er meget behageligt at gå til gudstjeneste. Jeg havde ikke noget at gøre uden medlemskab til en gudstjeneste. Jeg føler mig godt tilpas i kirke, jeg hører til her, fordi jeg kommer her så meget”. En tredje beskriver, hvordan hun efter sin indmeldelse (dåb) er blevet taget godt imod, hun har blandt andet været til ”Fyraftens meditation”, men hun kunne godt tænke sig indbydelse til at deltage i forskellige arrangementer, for hun vil gerne ”lære medlemmer bedre at kende”.

For andre er der ikke noget ønske om gudstjenestefællesskab, som én formulerer det ”Det vigtigste for mig ved at melde mig ind, er, at jeg kan støtte kirken, sådan at man kan være med. Jeg tænker på mig selv som kristen: Dåb, konfirmation og begravelse har stor betydning for mig. Jeg vil helst sige farvel i kirken. Højtideligheden skal være i kirken.”

Undersøgelsens brug

Resultaterne vil blive præsenteret i forskellige målrettede former. Hovedsigtet i præsentationerne i interne medier vil være inspiration til, hvordan vi kan sige ”Velkommen i Folkekirken – hvad vil du gerne have fra os?”

- folder til distribution blandt menighedsråd og præster i Helsingør stift, hvor der oprides bevæggrunde for indmeldelse og gives idéer til relevant modtagelse.
- artikel i Præsteforeningens blad
- artikel i Menighedsrådsforeningens blad
- artikler i Helsingør Stiftsmagasin
- omtale og artikler i Helsingør Stifts nyhedsbrev og hjemmeside
- artikel i Kirken i dag
- tilbud om oplæg i provstier i Helsingør Stift v. Marianne Fischer
- tilbud om oplæg i sogne v. Berit Berg
- artikel i Kristeligt Dagblad (hvis de tager den)
- artikel i Kirke.dk (hvis de tager den)

Desuden vil der være en afrapportering til Helsingør Stiftsråd i form af en let bearbejdet version af nærværende artikel samt henvisning til artikler i diverse medier.